

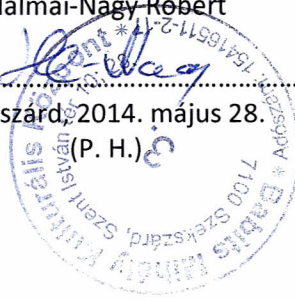
**Javaslat a
„Szekszárdi Művészetek Háza”
Szekszárdi értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Halmai-Nagy Róbert

.....
Szekszárd, 2014. május 28.

(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Babits Mihály Kulturális Központ

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Halmai-Nagy Róbert

Levelezési cím: 7100 Szekszárd, Szent István tér 10.

Telefonszám: 74/529-610

E-mail cím: info@szekszardagora.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Szekszárdi Művészetek Háza

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

Kulturális örökség

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye 7100 Szekszárd, Szent István tér 28.

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
települési

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

A Művészetek Háza Szekszárd egyik legjelentősebb műemlék jellegű épülete. A korábbi zsinagóga épületét átépítését és felújítását követően 1984 augusztusában adták át a közönségnek, azóta mint kiállító és hangverseny terem tölti be kulturális, művészeti szerepét Szekszárd város és a környék életében.

Az 1856-ban alakult zsidó hitközség 1897-ben avatta fel templomát, melynek terveit Hans Petschnigg grazi műegyetemi tanár készítette. A szecessziós épületet, mely mór stílusjegyekben gazdag, szekszárdi és környékbeli mesteremberek kivitelezték.

Mint zsidó templom 1944-ig működött rendszeresen, 1957-ig pedig csupán időszakonként, mivel a második világháború idején a közel hatszáz főnyi szekszárdi zsidó közösséget Auschwitzba deportálták, ahonnan csupán néhányan tértek haza. A mártírhalált haltak emléke előtt tisztelgett Konrád Sándor kőfaragó mester sztléje, mely ma a temetőben áll. 2004-ben került helyére Szatmári Juhos László szobrászművész „Holocaust” című szoborkompozíciója, mely a Művészetek Háza előtti téren látható.

Az elhagyott és ezért rendkívül leromlott állapotú templomot a Szekszárdi Városi Tanács 1971-ben vásárolta meg az izraelita hitközségtől. Az épületben található kegytárgyakból a maroknyi zsidó közösség a városban imaházat rendezett be.

Az átépítés munkálatai 1981-ben kezdődtek. Az építész, az Ybl-díjas Kerényi József maximálisan tiszteletben tartotta az épület adottságait, így a felújítás során az épületet külsőleg eredeti állapotába állították vissza. Belső tere is megőrizte az eredeti galériás megoldást, megtartották a jelenleg sötétszürke festett vas tartóoszlopokat és az apszist is teljes valóságában. A galérián körbefutó barna fa mellvéd lambériaként került vissza a földszintre.

Az eredeti adottságokhoz képest ekkor két jelentős újítás történt. A zsinagógákban fából készült a galéria-rész, a földszinti padozat és a mennyezetborítás is, s az előtérből fa csigalépcsőn lehetett a galériába jutni. A farészeket kubai márvánnyal helyettesítették és a korábbinál reprezentatívabb

lépcsőfeljáró készült. Kiseb változás, hogy az eredetileg színes üveglakokat – mutatóba néhány a homlokzati rózsán látható – a jelenlegi funkciót nem zavaró, belülről szürkének ható, sajátos hullámvonal mintázatúval cserélték fel. Ezek az ablakok a fiatal iparművésznő, Klézli Marina tervei alapján, egyedi gyártással kerültek ide.

Ekkor készült el egy kétszázhuszonnégy égőt magába foglaló világító térplasztika is, mely Horányi Ágnes, Máthé János és Fülöp Zoltán iparművészek munkája. A magyar műemléki törvények értelmében korábban más funkciót betöltő épületek felújításánál meg kell őrizni az eredeti felhasználásra utaló jelleget. Így maradt meg az épület homlokzatán Mózes kőtáblája és ennek formáját veszi fel a felújításkor az épület elé állított díszkapu is. A díszkapu a jelen és múlt emlékét öleli közre, védi és óvja a ma, a jelen építőanyaga, a vasbeton. A díszkapu tizennégy és fél méter magas, mint maga az épület és megismétli annak belső szerkezetét.

A 2013 augusztusában európai uniós forrásból, az Agóra program keretében lezajlott felújítás során a korábbi fa mellvédekből már csak egy került vissza az épületbe, melyet a lépcsőfeljártnál helyeztek el. A márványlépcsőt üveglépcsőre cserélték, mely az épület jobboldalán vezet fel a galériára. Horányi Ágnes, Máthé János és Fülöp Zoltán iparművészek térplasztikáját ekkor leszerelték.

1984 augusztusában avatták fel a Művészetek Házát. Az intézményben található orgonát 1989-ben a drezdai Jehmlich orgonagyár készítette. Két manuális, 29 regiszteres, csúszkaladás orgona mechanikus játszótraktúrával.

BKM orgonaüzem újította fel 2002-ben, majd az építkezés befejezésekor 2013 májusában a hangszert ismét felújították.

A Művészetek Házában kortárs és már klasszikusnak számító képző és iparművészek egyéni és kollektív tárlatait mutatjuk be és évente 2-3 alkalommal országos jelentőségű rendezvényre is sor kerül, mind a képző-, mind a zeneművészet terén. Ilyen a három évente ismétlődő Országos Színesnyomat Grafikai Kiállítás, a Festészeti Triennálé, a Zenetanárok Országos Zongoraversenye, továbbá kórus- és kamarazenekari találkozók.

Emellett számos felnőtt és ifjúsági koncertet szervezünk a komoly-, jazz-,és népzene világából, ahol is a Tolna megyében élő, az országos és nemzetközi elithez tartozó előadóművészek lépnek fel.

Számtalan tudományos és társadalmi rendezvény, reprezentatív ünnepség, gyermek program, kamara-előadás kap helyet a Ház falai között.

A Művészetek Házát 2005-ben integrálták a Babits Mihály Művelődési Házba s ettől kezdve, mint Babits Mihály Művelődési Ház és Művészetek Háza működik, megtartva sajátos arculatát s mára kialakult rendezvény-keresztmetszetét, szakmai önállóságát.

Az intézmény vezető szerepet tölt be Tolna megye és Szekszárd város művészeti és kulturális életében, s ezen a területen országos jelentőséggel bíró intézménnyé vált.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Bár az épület eredetileg az izraelita egyház templomaként készült, és az csak a kegyetlen történelmi eseményeket követő sok éves hanyattatást követően lett a művészetek szentélye, a szekszárdi Művészetek Háza mind a mai napig az 1897-es zsinagógaavatáson Leopold Sándor, hitközségi elnök által meghatározott szellemben tevékenykedik: „...legyen ez az épület végtelen időig ápolóhelye a haza- és emberszeretetnek, hajléka a magyar kultúrának”.

A Művészetek Háza egyrésztől kiemelkedő jelentőségű műemlék-épület, mely úgy Szekszárd város, mint Tolna megye számára meghatározó része a kulturális örökségnek, másrésztől sorsa miatt örök mementó, ilyen értelemben és az azóta eltelt három évtizedes munkájának köszönhetően része a város és a megye szellemi örökségének is.

A 2014-ben harminc éves intézményt ezért javasoljuk a Szekszárdi települési értéktárba történő felvételre.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Szekszárd Város történeti monográfiája, szerk.: Dr. Dobos Gyula, Szekszárd, 1997. 241-246.o.

<http://www.szekszardagora.hu/epuletek>

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Szeksz%C3%A1rd>

<http://www.szeki.hu/turista/kalauz/magyar/tu000014.htm>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

www.szekszardagora.hu

III.

MELLÉKLETEK

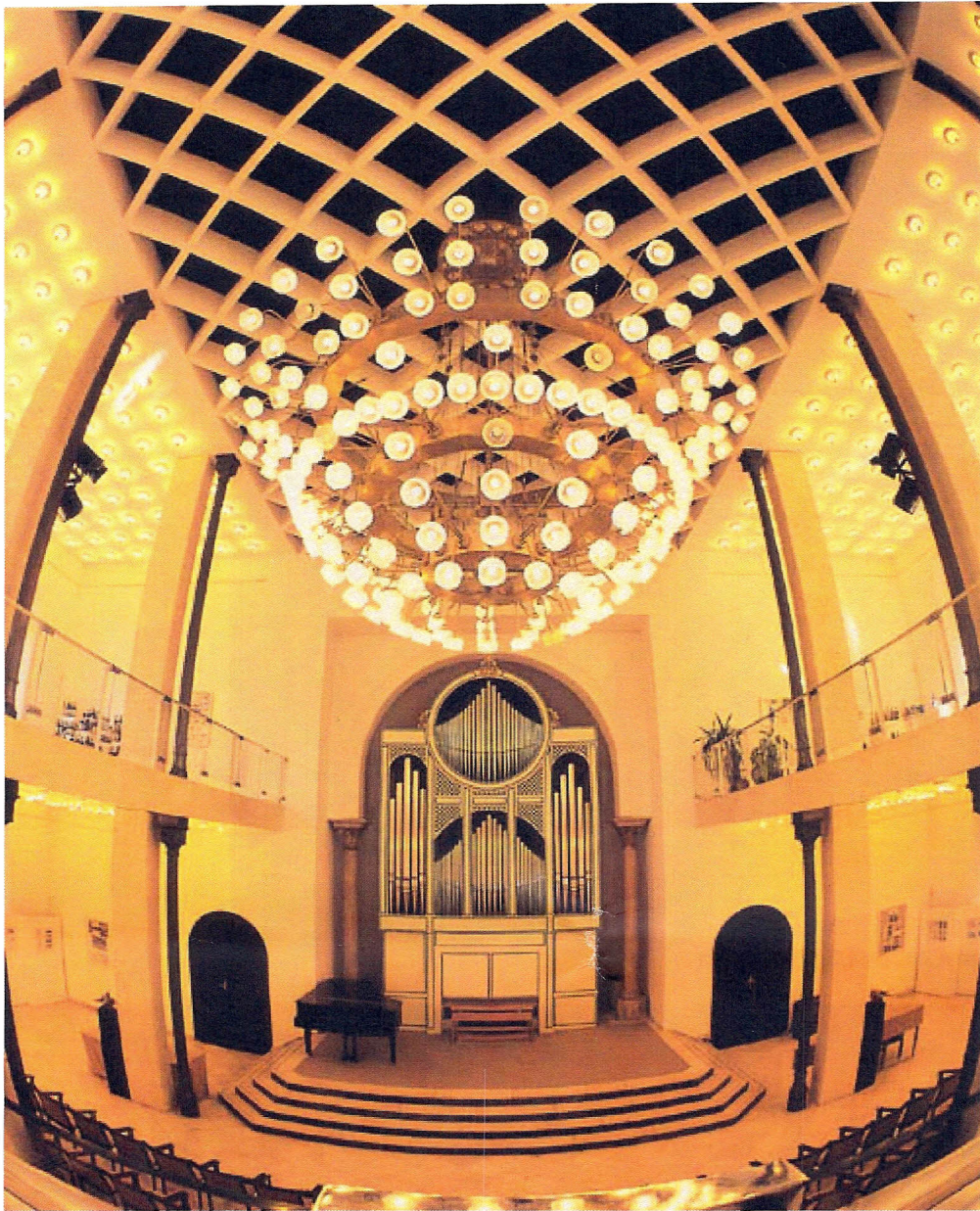
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

1. A Művészetek Háza a 2013-as felújítás előtt

2. Gyermekprogram a Művészetek Háza színpadán

3. Horányi Ágnes, Máthé János és Fülöp Zoltán iparművészek térplasztikája

4. Egy program résztvevői a 2013-as felújítás előtt

5. A felújított Művészetek Háza 2013-ban

6. A felújított Művészetek Háza 2013-ban

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott Halmai-Nagy Róbert, mint a Babits Mihály Kulturális Központ igazgatója, hozzájárulok ahhoz, hogy a Szekszárdi Művészetek Háza Szekszárdi Települési Értéktárba való felvételéről szóló javaslatomhoz mellékelte fotódokumentációt az Értéktárhoz kapcsolódó programokhoz az Értéktár Bizottság felhasználja.

Szekszárd, 2014. május 28.

Halmai-Nagy Róbert
igazgató
Babits Mihály Kulturális Központ

WOSINSKY MÓR MEGYEI MÚZEUM

H-7100 SZEKSZÁRD
SZENT ISTVÁN TÉR 26.

E-mail: wmmm@terrasoft.hu * Honlap: www.wmmm.hu
Tel/Fax: +36 74/316-222 * Számlaszám: 11746005-15416449

ÉRKEZETT
2014. MÁJ. 30.
15291

Ö. O.

Ajánlás a szekszárdi Művészetek Háza Szekszárdi Értéktárba történő felvételére

Alulírott, Dr. Gaál Zsuzsanna a Wosinsky Mór Megyei Múzeum történész muzeológus ezúton ajánlom, mint Szekszárd városának egyik legkiemeltebb műemlék épületét, a Művészetek Házát, a Szekszárdi Értéktárba történő felvételre.

A Művészetek Háza országos szinten is kiemelkedő műemlék, az egykori zsinagóga ma Művészetek Háza-ként szolgálja a város közösségének életét. Az 1897-ben felavatott, szecessziós, mór stílusjegyeket viselő épületet több évtizedes hanyattatást követően 1981-ben kezdték felújítani. Kerényi József, Ybl-díjas építész a munkálatok során tiszteletben tartotta az épület eredeti építészeti megoldásait, külső homlokzatát eredeti állapotába állították vissza. Belső tere is megőrizte az eredeti galériás elrendezést.

Az írott és íratlan műemléki szabályok szerint a rekonstrukciók során meg kell őrizni az épületek eredeti jellegét. Az épület homlokzatán ennek megfelelően meghagyták Mózes kőtábláját, aminek formáját utánozza az épület elé állított díszkapu is.

A Művészetek Háza a fentiek szerint kiemelkedő műemlék, mely mai funkciójával hozzájárul Szekszárd kulturális örökségének megőrzéséhez, a helyi értékek bemutatásához, a helyi azonosságtudat erősítéséhez és a helyi közösségek megőrzéséhez.

Tisztelettel ajánlom a szekszárdi Művészetek Házát felvételre a Szekszárdi Értéktárba, valamint a Tolna Megyei Értéktárba.

Tisztelettel

Szekszárd, 2014. május 28.

Dr. Gaál Zsuzsanna
történész muzeológus

Ajánlás a szekszárdi Művészetek Háza, Szekszárdi Értéktárba történő felvételére.

A Művészetek Háza megnyitása óta kimondva – kimondatlanul az ún., magas kultúra, magas művészetek otthona volt még ma is az, és annak is kellene maradnia természetesen igazodva az igények változásához.

Szerencsére első igazgatója az elévülhetetlen érdemeket szerző Dr. Méry Éva ösztönösen is arra mozdult, hogy a városi komolyzenei koncert életet a legjobb magyar zenészekkel emelje az átlag fölé és a kiállításoknál is elsősorban az akkori művészeti elitbe tartozó alkotókat hívott meg – Kossuth díjasok sorozata – s így messze kiemelkedett a „vidékiművközpont” imázsából.

Erre építve s továbbgondolva, kihasználva zenei és képzőművészeti téren meglévő országos kapcsolatokat egy országosan ismert, elismert művészeti intézményt hoztunk létre, lévén elsősorban képzőművészeti téren Tolna megye fehér foltnak számított.

Ez azt jelentette, hogy a Művészetek Háza korlátozott lehetőségei között a maximálisra szélesítettük mindkét téren a műfaji, stílusbeli határokat jelentősen elmozdulva az élő kortárs művészetek, művészek irányába.

A vizuális művészetek terén óriásit lépett előre az intézmény. Két nagy országos triennáléjával – országos Színesnyomat Grafikai Triennálé, Festészeti Triennálé – szerves részévé vált a Magyar Kortárs Képzőművészeti életnek.

Ezt emelték a szakma elitjéhez tartozó alkotók kiállításai, a pécsi művészekkel, művészeti intézményekkel kialakított kapcsolat, a csere kiállítások s egy-egy nagy országos kiállítás idehozatala az utolsó a MAOE szervezésében létrehozott „Valóság és Illúzió”.

Az intézményben igyekeztünk a hagyományos művészeti stílusok mellett az avantgard és a kísérleti műfajok alkotóit, alkotásait bemutatni, ügyelve a közönség befogadó toleranciájára.

Zenei téren az európai elithez is tartozó előadóművészek léptek fel, műfaji határok nélkül, csak néhány név - Pege Aladár, Snétberger Ferenc, Trió Stendhal, Binder Károly, Virágh András, Kocsis Zoltán, Sas Szilvia. Kiemelkedő kamaraegyüttesek, és lévén, hogy Szekszárd kórus élete kiemelkedőnek számít, kiváló kórusok léptek fel, az egyébként szintén kiváló helyi kórusok mellett.

Helyet adtunk, és adunk a helyi előadó művészek, művésztanárok koncertjeinek, s a zeneiskola növendékei is rendszeres fellépői a Ház rendezvényeinek.

A Művészetek Háza programjai arányaiban mindig is az úgynevezett magas művészetek irányába tolódtak el, de annak volt köszönhető, hogy mind kiállítói intézményként, mind koncert teremként Európa és a magyar művészeti élet elitje, kiválóságai, s műveik szerepelhettek e falak között.

Helyszíne lehetett vendég rendezvényeknek, mint pl.: a több évtizedes múlta visszatekintő Zongoratanárok Országos Zongoraversenye, vagy néhány rövidebb lélegzetű országos, nemzetközi zenei tábornak, így a 4 évig működő Trombita szimpóziumnak is.

A Művészetek Háza orgonája – mely kategóriáján belül az egyik legjobb orgona az országban – számos alkalommal szólal meg legkiválóbb orgonistánk lemezein, készültek itt koncert felvételek, jazz lemezek, kamarazenei felvételek is, melyek a magyar zeneirodalom előadó művészetének remekei. 30 éves működése alatt mindig a kiemelkedő művészeti produkciók helyszíne volt, s mint ilyen, mind a közönség, mind a fellépő, kiállító művészek maximális elismerésére szolgált.

A Művészetek Háza ma a régió, de mondhatjuk, hogy bizonyos tekintetben országosan ismert, elismert művészeti intézménnyé vált, híven még a zsinagóga átadásakor elhangzott mondathoz: „Legyen ez az épület végtelen időnkig ápolóhelye a haza és emberszeretnek, hajléka a magyar kultúrának”.

Tisztelettel ajánlom tehát a szekszárdi Művészetek Házát felvételre a Szekszárdi Értéktárba, valamint a Tolna Megyei Értéktárba.

Tisztelettel:

Baky Péter
festőművész